

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 33347
Nom: Psicologia i seguretat viària
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau Psicologia	Psicologia i seguretat viària	OPTATIVA

COORDINACIÓ

ALONSO PLA FRANCISCO M

RESUM

En esta assignatura es presenta una aproximació a l'ampli camp d'acció del psicòleg i altres professionals en l'àmbit del trànsit, la mobilitat, el transport i la seguretat viària. D'esta manera, tracta d'informar de les diferents àrees i especialitats del citat àmbit, tant en la seua relació amb la formació i coneixements que han adquirit al llarg de la carrera, com en la seua referència al mitjà social on es desenvoluparan professionalment, buscant proporcionar una perspectiva pràctica, útil i aplicada sobre els aspectes més rellevants per a la intervenció. Això permetrà a l'alumne adquirir els coneixements, especialment referits al denominat "factor humà", estudiat i reconegut el mateix com l'element diferencial per a l'actuació en el marc de la gestió del trànsit, el transport, la mobilitat i fonamentalment de la prevenció de l'accidentalitat, ja que els accidents de trànsit s'han convertit en un dels problemes de salut pública més greus i nombrosos, inclosos els que es produïxen en l'àmbit laboral (denominats accidents in itinere i en missió), que tenen com a denominador comú que en la majoria dels casos són evitables.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Arribar a conèixer i analitzar les necessitats dels diferents sectors i grups en l'àmbit de la seguretat viària.

Conèixer els diferents camps d'aplicació de la psicologia a la seguretat viària i aconseguir els coneixements necessaris per a poder intervenir en una millora de la seguretat viària i especialment en la prevenció dels accidents de trànsit.

Poder arribar a conèixer totes aquelles variables que incideixen (especialment des del factor humà) en la seguretat viària i en la generació del risc en el trànsit.

Poder arribar a definir objectius i elaborar plans que des de la perspectiva del factor humà permeten la millora de la seguretat viària i la prevenció dels accidents.

Poder arribar a identificar els problemes i les necessitats socials, grupals i individuals existents en el camp del trànsit i de la seguretat viària.

Ser capaç d'utilitzar estratègies i tècniques que aconseguisquen involucrar els usuaris de les vies en la millora i major seguretat del sistema.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ A L'ÀMBIT DEL TRÀNSIT, LA MOBILITAT, EL TRANSPORT I LA SEGURETAT VIÀRIA, I IGUALMENT ALS PRINCIPALS CONCEPTES RELACIONATS, AIXÍ COM A LES PROBLEMÀTIQUES ASSOCIADES.

Aproximació als conceptes de Trànsit, Mobilitat, Transport i Seguretat Viària, i igualment a tots els relacionats, com és el cas de la Mobilitat Sostenible, la Mobilitat com a Servici (MaaS), els Sistemes Intel·ligents de Transport (ITS), etc.

Així mateix es relacionen les principals problemàtiques associades que es tracten de mitigar com és el cas de l'accidentalitat viària, la pol·lució, la congestió, etc.

Història de la seguretat viària i l'activitat de la psicologia aplicada a este àmbit.

2. LA PROBLEMÀTICA DE LA SEGURETAT VIÀRIA: EPIDEMIOLOGIA DELS ACCIDENTS, CAUSES I GRUPS DE RISC.

Dades estadístiques dels accidents de trànsit, aprofundint en les causes que els provoquen, procedents del factor humà, les vies i el vehicle, així com la interacció de tots ells.

Particularment es descriuen els grups de risc. Estudi de les característiques que convertixen a cada un d'estos grups i col·lectius en usuaris vulnerables, com ara xiquets, persones majors, vianants, ciclistes, motoristes, etc.

Descripció dels vehicles (seguretat activa i passiva), i ergonomia, així com dels factors ambientals, les vies i el seu

estat, incloent-hi els seus components, i especialment la senyalització. Igualment es tractaran els trams de concentració d'accidents i punts negres.

3. PSICOLOGIA DELS USUARIS DE LES VIES I MODELS EXPLICATIUS DEL COMPORTAMENT DEL CONDUCTOR.

S'explica la relació que tenen constructes psicològics (estats emocionals, agressivitat, conducta social, etc), així com especialment el paper dels processos psicològics bàsics en la conducció (atenció, percepció, aprenentatge, pensament, presa de decisions, motivació, emocions, etc).

Concretament s'expliquen els diferents models explicatius del comportament del conductor (mecanicistes/habilitats i propositiu/cognitiu-motivacionals), que són extrapolables a qualsevol usuari de les vies.

Es descriurà el procés d'interacció humà-màquina, via i norma.

Particularment es realitzarà una exposició de tot el que es referix al marc normatiu i conseqüències derivades del seu compliment/incompliment (reforços i castigs) sobre la base dels principis d'aprenentatge.

4. FACTORS DE RISC EN EL TRÀNSIT: SOMNI, FATIGA, DISTRACCIONS, ALCOHOL, VELOCITAT, TRASTORNS PSICOLÒGICS, FÀRMACS, DROGUES, ETC.

Anàlisi i estudi detallat de cada un dels factors de risc relacionats amb l'accidentalitat viària. Específicament es treballaran:

- El somni en la conducció
- Els efectes de la fatiga
- Les distraccions
- La influència de l'alcohol en l'accidentalitat
- La velocitat i la seua relació amb els accidents de trànsit
- Els trastorns psicològics en el tràfic
- Abús de drogues i conducció
- Les malalties i els fàrmacs en el tràfic

5. ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ: MESURES, CONTRAMESURES I PLANS.

Repàs dels diferents àmbits d'intervenció en l'àmbit del trànsit, la mobilitat, el transport i la seguretat viària.

La Psicologia aplicada a la prevenció en Seguretat Viària: estratègies que poden ser desenvolupades des de la psicologia per a la prevenció dels accidents de trànsit.

Es relacionaran diferents mesures d'intervenció, així com es mostrarà com inscriure-les per a la configuració dels necessaris plans estratègics.

Es contemplaran els camps de l'educació, la formació, (inclosa l'empresa per a la prevenció dels accidents in-itinere i

Així mateix s'exposaran altres mesures i plans relacionats com és el cas dels quals tenen a veure amb la millora de la mobilitat sostenible i el transport, inclosos els que presenten una base tecnològica.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	2,50
Elaboració de treballs individuals o en grup	35,00
Estudi i treball autònom	15,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

- Classes Magistral. Estes classes de desenvoluparan amb un important suport audiovisual, manuals de seguretat viària, articles científics sobre les matèries i altres lectures i materials relacionats amb el tema i que puguen ser d'utilitat en la formació de l'estudiant. Es desenvoluparan els diferents continguts de la matèria, procurant una intervenció participativa de l'estudiant.

- Participació activa en classe a través de dinàmiques de grup.

- Seminaris, Tallers i Sessions Pràctiques. Especialment dirigits als aspectes aplicats amb la finalitat que l'estudiant, de manera individual o en grup, partint dels materials que se li facilite, pugua adquirir la capacitat de desenvolupar i aplicar els coneixements a la realitat amb la qual es trobarà en la seua activitat professional, i perquè pugua adquirir i afermar totes les competències proposades en la matèria.

Concretament, d'acord amb els projectes d'innovació docent, es realitzaran:

1. Camins professionals i d'emprenedoria en el trànsit, la mobilitat, el transport i la seguretat viària: visites a institucions i organismes del sector del trànsit, la mobilitat, el transport i la seguretat viària per a conèixer la labor que es realitza en estes, així com el possible acompliment dels psicòlegs.
2. Camins professionals i d'emprenedoria en el trànsit, la mobilitat, el transport i la seguretat viària II: Trobades amb experts: Ponències de professionals del sector que es realitzaran a l'aula.
3. Aprendre fent i competint: Desenvolupament d'una Campanya de Comunicació/ Publicitat com una intervenció exemplar.

- Tutories programades individuals o en grup per a la supervisió de treballs pràctics, orientació i resolució de dubtes.

AVALUACIÓ

SISTEMES D'AVLUACIÓ

1. Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant proves orals, escrites o d'acompliment de destreses.
2. Presentació oral o escrita d'informes, treballs individuals o en grup, casos clínics, resolució de problema i maneig de proves diagnòstiques.
3. Participació activa en les activitats de classe, seminaris i tallers i motivació per la qualitat dels resultats de l'aprenentatge.

PONDERACIÓ

1. Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant proves orals, escrites o d'acompliment de destreses. (60%)
2. Participació activa en les activitats realitzades a l'aula i en les dinàmiques que es realitzen (10%). No recuperable en segona convocatòria donades les característiques de les activitats.
3. Presentació oral i/o escrita d'informes, treballs individuals i en grup. (10%). Recuperable en segona convocatòria.
4. Participació en les visites realitzades fora de l'aula a les institucions i organismes del sector del trànsit, la mobilitat, el transport i la Seguretat viària programades, i presentació dels treballs derivats d'estes visites que es realitzaran fonamentalment en horari de classe (10%). No recuperable en segona convocatòria donades les característiques de les activitats.
5. Ponències de professionals a l'aula (10%). No recuperable en segona convocatòria donades les característiques de les activitats.

REQUISITS MÍNIMS

El requisit mínim per a superar esta assignatura és aconseguir un domini del 50% de l'examen (és a dir, almenys una puntuació de 3 sobre 6) i obtindre un mínim de 5 com a qualificació final.

ADVERTIMENT

La còpia o plagi manifest de qualsevol tasca part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sotmetent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns.

Tinga's en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure d'un estudiant abstenir's en la utilització o cooperació en procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

En horari de tutoria, el professorat podrà requerir entrevistes individuals o en grup amb la condició de verificar el grau de participació i assoliment en els objectius fixats per a qualsevol tasca desenvolupada. No acceptar esta verificació, suposarà no superar la tasca o activitat en qüestió.

Davant pràctiques fraudulentas es procedirà segons el determinat pel Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/protocols/c83sp.pdf>

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que es disposa en la Normativa de Qualificacions de la Universitat de València (ACGUV 12/2004).

(http://www.uv.es/graus/normatives/reglament_qualificacions.pdf)

D'acord amb esta, es concreta en expressió numèrica de 0 a 10 amb un decimal, usant la següent escala de qualificació:

- De 0 a 4.9: suspens.
- De 5 a 6.9: aprovat.
- De 7 a 8.9: notable.
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor.

Només se sumaran els diferents apartats contemplats en l'avaluació quan se supere el requisit mínim establert (obindre un 3, com a mínim, en l'examen). En cas d'empat en la qualificació final amb opció a matrícula d'honor (que serà considerada a partir de 9,5), i si el professorat decidix atorgar-la, es realitzarà una prova de determinar sobre els continguts impartits en l'assignatura.

En l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en primera convocatòria d'acord amb les següents regles:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació amb major ponderació, la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i este no aconseguix requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'este apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i este supera els requisits mínims establerts, però no s'aconseguixen estos requisits en algun dels restants apartats, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel qual no supera l'assignatura.

En segona convocatòria, es procedirà d'acord amb les següents regles:

- La nota obtinguda en l'avaluació contínua, tant en l'apartat 2 com en l'apartat 3, es guardarà fins a la segona convocatòria.
- Cas de no haver-se obtingut nota en l'apartat 2, per no haver-se realitzat els informes corresponents, atés que es consideren RECUPERABLES, estos podran ser entregats de nou per a la segona convocatòria.

Tant en la 1a com 2a Convocatòria no hi ha diferències quant als requisits mínims per a superar l'assignatura.

La consulta i impugnació de la qualificació obtinguda en tasques d'avaluació, quedarà sotmesa al que es disposa en el Reglament d'Impugnació de Qualificacions (ACGUV de 29 de abril de 2008). (<http://www.uv>

es/=sgeneral/Reglamentacio/Doc/Estudis/C9.pdf)

BIBLIOGRAFIA

Referències Bàsiques:

Montoro, L.; Carbonell, E.; Sanmartín, J. y Tortosa, F. (Ed) (1995): *Seguridad Vial: del factor humano a las nuevas tecnologías*. Ed. Síntesis. Madrid.

Montoro, L. Alonso, F.; Esteban, C.; Toledo, F. (2000): *Manual de Seguridad Vial: El factor humano*. Ed. Ariel. Barcelona.

Alonso, F., Esteban, C., Calatayud, C., et. Al. (2009). *Los niños, las ciudades y la seguridad vial: Una visión a partir de la investigación*. Cuadernos de Reflexión Attitudes.

Alonso, F., Esteban, C., Calatayud, C., et. Al. (2005). *La justicia en el tráfico: análisis del ciclo legislativo-ejecutivo a nivel internacional*. Cuadernos de Reflexión Attitudes.

Porter, B. E. (Ed) (2011). *Handbook of Traffic Psychology*. Ed. Elsevier. New York.

Referències Complementàries:

Alonso Plá, F. M., Sanmartín, J., Calatayud Miñana, C., Esteban Martínez, C., Montoro González, L., Alamar Rocatí, B., ... & Carrascosa, V. (2002). *La agresividad en la conducción: Una investigación a partir de la visión de la población española*. Cuadernos de Reflexión Attitudes.

Alonso Plá, F. M., Esteban Martínez, C., Calatayud Miñana, C., Medina Sarmiento, J. E., Montoro González, L., & Egido Portela, Á. (2003). *Formación y educación vial: Una visión a partir de algunas prácticas internacionales*. Cuadernos de Reflexión Attitudes.

Alonso Plá, F. M., Esteban Martínez, C., Calatayud Miñana, C., Montoro González, L., & Alamar Rocatí, B. (2004). *Los jóvenes en el tráfico: Circunstancias culturales, sociales y psicológicas*. Cuadernos de Reflexión Attitudes.

Alonso Plá, F. M., Sanmartín, J., Esteban Martínez, C., Calatayud Miñana, C., Alamar Rocatí, B., & López-de-Cózar, E. (2006). *Emociones y conducción: Una visión a partir de los sentimientos de la población española*. Cuadernos de Reflexión Attitudes.

Alonso Plá, F. M., Esteban Martínez, C., Calatayud Miñana, C., Alamar Rocatí, B., & Egido Portela, Á. (2008). *Salud vial: Teoría y prácticas de los trastornos físicos y psíquicos en la conducción*. Cuadernos de Reflexión Attitudes.

Organización Mundial de la Salud (2018). *Global status report on road safety 2018*

Dirección General de Tráfico (2020). *Anuario Estadístico General 2020*. Madrid. Ministerio de Interior.

OPS/OMS (2017): *Plan Estratégico Nacional de Seguridad Vial de la República Dominicana 2017-2020*

Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana (2020). *Estrategia de Movilidad Segura, Sostenible y Conectada 2030*

Barjonet, P. (Ed) (2001): *Traffic Psychology Today*. Kluwer Academic Publishers. Boston/London